

praktitim.com

גיליון מס' 18

דצמבר 2007 - ינואר 2008

הפרקליטים

מגזין לשכת עורכי הדין - מחוז תל אביב והמרכז

45 ש"ח

**איש
השנה
במשפט
2007**

לפי הספר

עו"ד עמית גורביץ'

בתי משפט מינהליים / השופט אורי גורן

בימים אלו בוחנת ועדה בראשות השופט יצחק זמיר מהלך, לפיו יועברו לבתי המשפט המנהליים כלל סמכויות המנהליות של בג"צ, בעוד בג"צ יוותר כסמכות שירות למסמכויות בתי המשפט המנהליים. ועדה מתמדת זו, שבה חבר גם כותב הספר, נשיא בית המשפט המחוזי בתל אביב, השופט אורי גורן, היתה מעורבת בניסוח החוק ותקנותיו והיא מלווה ובוחנת בתי משפט אלו.

בתי המשפט המנהליים פועלים מכוח חוק בתי המשפט לעניינים מנהליים, משנת 2000. כבר קודם לחוק, עודד בג"צ מעין הפרטה של זכויות השיפוט לבתי המשפט הנמוכים ממנו, במסגרת המרצות פתיחה, פסקי דין הצהרתיים בדיני התכנון והבנייה והקמת בתי משפט מנהליים בענייני תכנון ובנייה, ובהעברת דיני המינימום בספרו החדש של השופט גורן, שוודאי יהפוך לספר המרכזי בנושא כמו ספרו על סדרי הדיון, מוצג ומבואר החוק בכל הנוגע לעתירות מנהליות, ערעורים מנהליים ותובענות מנהליות, כאמור בסעיף 5 לחוק.

לצורך ספרו, בחן השופט גורן את כלל הפ"ס סיקות המנהליות. כ-95 אחוז מהן ניתנו על ידי בתי המשפט המנהליים, ורק 5 אחוזים על ידי בג"צ. הפסיקה מאורגנת על פי מפתחות: האינ"ד דקס, שבו 102 ערכים, מפנה לעמודי הספר לפי הנושא הנידון.

הספר רב ערכים, סוקר בקצרה את הדין לפני קבלת החוק ומטיב להציג את הדין העכש"י. ווי. הספר סוקר את סמכותו העניינית של בית המשפט ואת יחסי הגומלין עם בג"צ. כן מיוחדת התייחסות ממוקדת ובהירה לתנאי הסף ולזכות הטיעון והמעמד.

לאחר סיווג העתירות המנהליות, נידונה בה רחבה הפסיקה אודותיהן. פרקים מיוחדים מוקדשים לנושא הארנונה הכללית, חופש המידע, חינוך, מכרזים, רישוי עסקים, רשויות מקומיות, תכנון ובנייה, כלי ירייה, כניסה לישראל, דיון ציבורי, תעבורה, הסדרת עיסוק ועתירות אסירי רים. כ"עתירות אחרות" מסווגות עתירות אודות מועצות תרות, עמותות, רישום נתוני שירותי מטבע, איכות הסביבה, הטבות וסיוע לנכים ולמשפחות חיילים שנספו. כל נושא מחולק לתתי נושאים: עתירות בנושאי בריאות ורפואה בעניין חופש המידע; עתירות ביטחון; עתירות בנושאים

פיסקאליים וכדומה. בפרק התכנון והבנייה אף מובאים בלשון משפטית ומדויקת סמכויותיהן ופסיקותיהן של המועצה הארצית, הוועדה המר' חוזית וועדת הערר של הוועדות לתכנון ובנייה. בפרק אודות המכרזים מתומצתת פסיקה אודות חישוב הנזק.

בהמשך דן הספר בנושאים הדינוניים של עתירות מנהליות - סמכויות ענייניות ומקומיות, פיצול סעדים, כתבי תשובה, תיקון העתירה, אי התייצבות, הגשת מסמך לבית המשפט, סדר הטיעון, פסק הדין וכדומה. בספר נסקרים סוגי הצווים הניתנים בהליכים, בהם עיקול זמני, צו מניעה וצו ארעי, ומתומצתים מכלול העניינים בהם, לרבות צווי ביניים בעתירות מנהליות וסעד זמני בתקופת הערעור. באשר לערעורים המנהליים, בוחן הספר את סוגיהם ואת תקנות סדרי הדין בענייניהם.

את הפרק "תובענות מנהליות" פותח גורן באבחנה בין תובענה מנהלית לתביעה רגילה: הוא מציין כי בין יתר הדברים שטרם הוכרעו אף השאלה האם טענת השיהוי אפשרית גם בתובענה שטרם הוגשה במשפט המנהלי. הספר סוקר את סדרי הדין בתובענות מנהליות, לרבות תובענות מנהליות ייצוגיות, ערעור על הליכים מנהליים, ועתירות נגד החלטתה של ועדת שחרורים.

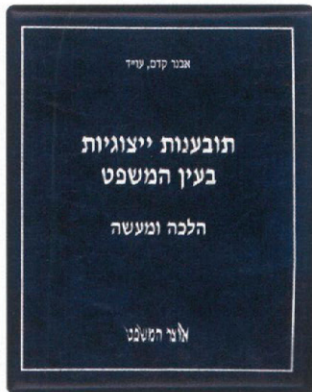
"קיימות גישות שונות באשר לבית המשפט לעניינים מנהליים", כותב גורן. "מחד קיימת התפישה, שלפיה יש לקרוא לתוך סמכותו של בית המשפט גם את הסמכות האזרחית, והמבחן העיקרי הוא עיקרו ומהותו של הסכסוך. מנגד, המבחן הוא מבחן סעיף 8 לחוק בתי המשפט המנהליים, הקובע כי בעתירות ובערעור מנהלי ידון בית המשפט לעניינים מנהליים, בהתאם לעילות, לסמכויות ולסעדים שלפיהם דן בג"צ". (עמוד 322). באשר לסעיף 6 לחוק, המאפשר העברת עתירות מנהליות לבג"צ, קובע גורן כי "השימוש בסעיף 6 לחוק ייעשה אך ורק במקרים חריגים ויוצאי דופן. כך נקבע, כי אין הצדקה לה" עביר את העתירה לבג"צ שכן אין מדובר במקרה בעל חשיבות, רגישות או דחיפות מיוחדת, או בסוגיה חדשה שטרם לובנה, שאין בה היבטים אזרחיים והיא נוגעת לכלל הרשויות במדינה" (עמוד 20).

עם סיום העשור הראשון לפעילות בתי המשפט המנהליים, נכונות בג"צ להעביר להם מסמ"כ כיוותיו והתפתחות הפסיקה, לצד נושאים רבים שטרם הוכרעו, מבטיחים ערכונים לרוב ומהדורי רות נוספות לספר זה.

ספרו של גורן על סדרי הדין הועתק, והעבריון שצילם את הספר והפיצו במחיר מוזל הורשע. לצד התעוזה שבהעתקת ספר חוק, ועוד של שופט, מצויה כסילות מצד המעתיק שהפיץ ידע משפטי בין עורכי הדין שיפגוש כתובעיו. כמוכן שיש להתקומם נגד המעשה הבלתי חוקי אולם אפשר להוסיף קורטוב של נחת, כי לא רק שעוני רולקס מועתיקים לשם הפצתם ברבים אלא אף ספרי חוק.

לאור הביקוש הצפוי לספר זה שהוא הראשון בתחום בתי המשפט המנהליים, ובזכות זהות כו"ת, שהיה שותף בניסוח הצעת החוק ובביאורו בפסיקות שופטיו, כדאי שהוצאת הספרים תיע"ך למניעת גל העתקות נוסף.

הוצאת סיגא, 416 עמ', 650 שקל

תובענות ייצוגיות בעין המשפט / הלכה ומעשה / עו"ד אבנר קדם

תובענות ייצוגיות נחשב כתחום עיסוק מש"פטי נחשק אולי דווקא בשל אי המושגות שלו, בשל הקשיים הכרוכים באישורה של התובענה כייצוגית, פרוצדורות הפרסום והעיסוקים הנל" וויים לתביעה גופא, עצם ניהול התיק ואף נושא קביעת שכר הטרחה. בשל מיעוטן היחסי של התובענות הייצוגיות, אף הפסיקה בנושא אינה רבה, והיא מרוכזת באוגדן זה לפי סעיף חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-1986, המבאר את הפסיקה אודות כל סעיף וסעיף.

מדובר בספר עבודה בהיר ופשוט לכל מי שעלה בדעתו רעיון ייצוגי דיו והוא רוצה לדעת את אופן הטיפול המשפטי בנושא מאכן ואילך, לרבות שיעורי האגרה שיש לשלם וניתוחי הפ"ס סיקה את החוק. על אף עמדת בית הדין הארצי לעבודה להעדיף תביעות קיבוציות על פני תביעות ייצוגיות וזאת על מנת שלא לעקר את האפ"ק קטיביות המשפטית של ההסכמים הקיבוציים, דווקא פסיקה רבה באוגדן מובאת מפי שופטי בתי הדין לעבודה. המחבר אינו נוקט כל עמדה באשר למצב העכשווי, ואינו מגלה את דעתו, אם קיימת, אם החוק או הפסיקה ראויים. האוגדן אף נעדר כל התייחסות משווה והוא מתייחס לשי"ט הנהוגה בישראל גופא.

באוגדן עמודי רקע על הכלי שקדם לחוק תובעות ייצוגיות, והוא תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי ותקנה 21 לתקנות בית הדין לעבודה. משנחקק החוק, בוחר המחבר להקדיש את האוגדן לחוק בלבד ולפרשנותו, אף בלא ביאור, שלטעמי חסר, באשר לכלל תוכנו של התובע"נות הייצוגיות שאושרו, שיקולי האישור גופא ומקרים קונקרטיים. במקום זאת, כולל האוגדן פרקים קצרים בנושאים הבאים: תובענה ייצוגית וארנונה; וכרטיסי אשראי; ואיכות הסביבה; ודיני חברות; ועמלות בנק; ופיצויי פיטורים; וחישוב ריבית; ובנושא חיסיון בנק"לקוח. בכל פרק פסק דין אחד או שניים שניתנו בנושא, המובאים במלואם.

בפרק האחרון, תחת הכותרת "הלכות בית משפט", מובא במלואו פסק הדין מדינת יש"ראל נגד א.ש.ת. ניהול פרויקטים, על עמדותיהם של כלל השופטים, תחת הכותרת "ביטולה של תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי", ופסק דין של בית הדין האזורי לעבודה בחיפה לעניין מהותה של התובענה הייצוגית. בפרק "תובענה

ייצוגית ודיני חברות" מובא במלואו, על פני עשרים עמודים, פסק הדין שקולניק דרור נגד קניאל אריות משקה, מאת השופטת רות רונן. **בשלוש מילים: במקום מנוע חיפוש.** הוצאת אוצר המשפט, 537 עמ', 431 שקל

תרופות בדיני חוזים הלכה ומעשה / עו"ד איריס מרקוס

מעט לעת מודפסים אוגדנים, אשר תחת כותרת משפטית ממוקדת מתמצתים את הדין והפסיקה בנושא מסוים, ומהווים, בלא כל יומרה מחקרית או צורך לחדש דבר מה, ספר עבודה לעוסקים בתחום. כזה הוא אוגדן "חוק התרו" פות" של עו"ד איריס מרקוס, אשר מסכם את הפסיקה אודות חוק החוזים (תרופות) על 25 סעיפיו. לכל סעיף מוקדש פרק נפרד אשר בו מרוכזת הפסיקה בתחום.

כאוגדן עבודה, מאפשר ריכוז הפסיקה תמונת מצב פסיקתית של פרשנות החוק, ואולם אין לו כל יתרון זולת היסכון של זמן באיתור הפסיקה. שלא כבעבר, אמצעי החיפוש המודרניים מאפיינים כלל מתמחה או עורך דין לאתר בלחיצת מקש את כל פסקי הדין תחת הערך "סיכול". נכון, הדבר בוצע באוגדן זה, שדפי ניתנים לעדי כון, בפסיקה בתי המשפט מאז 1947 ועד 2007, ואולם כלל הפסיקה ממילא מופיע בתקליטורים המשפטיים, והספר אך השכיל ללקטה. לפיכך מתאים הספר לסטודנטים למשפטים או כספר נוסף בספריות המשרדים הגדולים, בעלי תקציבי הענק, שזמן הייעוץ של עורכי הדין שלהם שעלול להתבזבז באיתור פסקי דין יקר הרבה יותר ממחיר הספר.

הספר מקיף את הפסיקה המרכזית של בתי המשפט לסעיפי חוק התרופות; מפסיקות בתי משפט לתביעות קטנות ועד לפסיקות בג"צ, כולל בתי הדין האזוריים והארצי לעבודה בעיקר בפרק הנוגע לאכיפה, סעיף 3 לחוק התרופות, ביחס ליכולת בית הדין לבטל פיטורים ולאכוף את חוזה העבודה, על אף שמדובר לכאורה בקשר בעל אופי אישי.

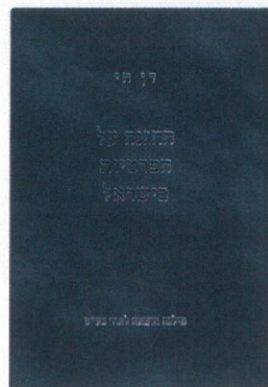
לא ברור אופן העריכה של האוגדן, שבו לעיתים פסקי דין מתוקצרים ולעיתים מובאים במלואם, ולא דווקא החשובים שבהם. לעתים פסק הדין מובא בלא מלוא הקשרו.

לגבי כמה מסעיפי החוק מציינת המחברת את עמדת חוק הממונות בנושא. למשל, ביחס לסעיפי התרופות והזכות לפיצויים, הקטנת הנזק

ושאלת הקיזוז והסיכול מובאת בקצרה עמדת חוק הממונות. נראה כי המחברת תומכת בחלק מעמדות ועדת הקודיפיקציה ובנוסח הצעת החוק שפורסם, אולם לרוב היא נשארת אדישה לנושא, כמו גם לכלל הפסיקות שהיא מביאה בקצרה בלבד.

כל פסקה כוללת משפט אחד או שניים, המבארים את הדין או מציגים פסק דין. כן משלב הספר התייחסויות של 35 כותבים, באזכור מאמר מיהם של הפרופסורים ברק, דויטש, טדסקי, שלו ונילי כהן אודות דיני התרופות.

בארבע מילים: לא מועיל, לא מוזק. הוצאת אוצר המשפט, 761 עמ', 511 שקל

ההגנה על הפרטיות בישראל / עו"ד דן חי

תחום הפרטיות וההגנה עליה מתפתח ככל שהמדינה, חברות ומוסדות מנסים לחלוש על כמות האינפורמציה הגלויה ושאינה גלויה הנ"ז מהפריחה הטכנולוגית. כך למשל, הקמת מאגר מידע לאומי של מידע רפואי אודותינו גורר בימים אלו את התנגדותה של האגודה לזכויות האזרח. ספרו של עו"ד דן חי מנסה להקדים את זמנו ולחזות את רוב היבטי הפרטיות והגנתה, נושאים שבעתיד הקרוב צפויים להתפתח בעיקר בנושא מאגרי המידע ורישומם, לפי תיקון לחוק, ונושא הפיצויים הסטטוטוריים בתחום. נושאים נוספים שעולים בימים אלו נוגעים לאחריות טוקבקיסטים לדבריהם נוכח האפשרות לאתרם; לזכותו של מעסיק לבדוק את המיילים של עובדיו או לבלוש אחריהם באמצעות הטלפון; ולשאלת התרופה האפקטיבית במסגרת הליך של צו מניעה.

דן חי, עורך דין בתחום האזרחי, מפרסם את ספרו בתום שנתיים של מחקר בנושא. רעיון הספר עלה משייצג בפרשת שחקני הכדורגל ונערת הליווי את אחד הכדורגלנים שביקש לבדוק אם אפשר למנוע את פרסום האירועים שאירעו בחדר המלון, ובאם יפורסמו הדברים, האם תהיה לו עילת תביעה. תשובתו של עו"ד חי מונחת בספר שבו 1,008 עמודים, הדן בהרחבה בנושאי האזנות הסתר, הדיוור הישיר, המידע האגור בגופים ציבוריים בפרט ובמאגרי מידע בכלל, וכולל פרקים המגדירים את עצם הזכות לפרטיות ואת מקורותיה וכן את הזכות לפרטיות במסגרת הליך המשפטי גופא; את יסודות

האחריות המשפטית לרבות מרכיבי העילה כע"ז ולה אחריות וכעבירה פלילית, את דרכי ההפרה (הטרדה, חדירה לתחום הפרט וחובת הסודיות) וכן ההגנות והתרופות. בספר נבחנים בהרח"ב בה חוק הגנת הפרטיות, חוק איסור לשון הרע, חוק האזנות סתר וחוק חסינות חברי הכנסת על תקנותיהם.

באופן פרדוקסלי, יש בספר אלמנט של מצי"צנות ביחס לסיפורי הצדדים שבעניינם הוכרע ההליך, כאשר מוצגים בו פסקי דין עם שמות מפורשים בנושאי המחלוקת: האם לפרסם שמם של הורי תאומים שנולדו בלידה של אם פונד"קאית?; האם לפרסם זהותו האמיתית של אדם שבהיותו תינוק בן יומו הוחלף בתינוק אחר וגדל בזהות זרה במשפחה שאינה משפחתו?; או, מקרה של חייב בהוצאה לפועל המבקש להגן על פרטיותו במסגרת חקירת יכולת, ומוצא עצמו עם פסק דין על שמו המלא והמפורש.

במכלול הפרקים התייחסויות פרטניות, בין היתר, לנושאים הבאים: צילום אדם, אחריות בשל פרסום בעיתון, לרבות אחריות מדפיס ומפיץ; צנעת חייו של אדם מהי, לרבות מצבו הבריאותי ועברו המיני; התנאים להחזקת מאגר המשמש לשירותי דיוור ישיר, לרבות הזכות להימחק ממאגר מידע, וחובות בעל מאגר מידע אל מול זכויות הנמען; התנאים למסירת מידע על ידי גוף ציבורי; מאגרי המידע של רשויות האכיפה כולל פרוצדורת העיון; חובת הסודיות ביחסי עובד-מעסיק; חובת הסודיות ביחסים בין בנק ללקוח; האזנות סתר, לרבות סדרי הדין בפרוצדורת הערעור על ההחלטה וכדומה.

כמו כן כולל הספר התייחסויות ליסודות האחריות: פרטיות אדם ותאגיד; מרכיבי העי"ז; לזה; דרך הפרסום והיקף תחולת החוק. בפרק "דרכי ההפרה" נידונים הנושאים מהי הטרדה; חדירה לתחום הפרט; חובת הסודיות וההפרה על ידי פרסום. חלק נכבד בספר מוקדש למאגרי המידע, ובהם רשם מאגרי המידע, מאגר החיוב ברישום, הרישום עצמו, דרך ניהול החזקות מאגר מידע לרבות דרך אכטחת המידע, הטיפול במידע מוגבל, העברת מידע אל מחוץ לגבולות המדינה, הפיקוח, העיון, הזכות לתיקון מידע ואופניה, אכיפת זכות העיון והתיקון, מאגרי מידע של רשויות האכיפה, עיון במידע שאינו בהחזקת בעל המאגר, מידע על מצב רפואי או נפשי, מאגרים שאינם פתוחים לעיון, מאגרי רשויות הביטחון וכדומה.

הספר אכן מקיף ביותר, ערוך בקפידה ורב מקורות, ובסופו אינדקס. יכולים למצוא עניין בספר לא רק אנשי זכויות האדם אלא אף פלי"ליסטים שטוענים בנושא פסלות ראייה והאזנות סתר; עיתונאים ופוליטיקאים; חברות וארגונים העוסקים במאגרי מידע וגופים ציבוריים האמורים על חוק חופש המידע.

בפועל, משיק הביטוי "פרטיות", על פרשנותו הרחבה הנהוגה היום, למגוון נושאים משפטיים, באופן רחב יותר מאשר בעבר, בין היתר בשל נקודת המתח המתעצמת בין הזכות החוקית תית החדשה יחסית לפרטיות ובין התפתחות המהירה של טכנולוגיות המידע.

חיבור מקיף, יסודי ומעניין, בנושא שעוד יעסיק אותנו רבות.

הוצאת מילגה, 1,008 עמ', 790 שקל

שופט השנה 2007

1 השופט סטיב אדלר

נשיא בית הדין הארצי לעבודה

לחם חוקו

השופט סטיב אדלר חידד השנה את מעמדו כמגשר הלאומי. משפט העבודה, בנקודות שבהן המתח בין המשפט הפרטי למשפט הקיבוצי מתחדד והולך, מצוי בידיים המקיימות שמרנות מבנית לצד ליברליזם אישי

מאת עו"ד עמית גורביץ' צילום דניאל בראון

בניגוד לעבר, שבו נתפש בית הדין כקרוב יותר לעמדות ההסתדרות, אדלר מעריך מוסדות, מב"נים וארגונים, לרבות מוסדות הבוררות הפנימית. עם כינון השיח הפורה בין ארגון לשכות המסחר להסתדרות, מוצא אדלר עצמו חבר ושותף רעיוני לדיאלוג זה. זאת, תוך שמירה על מרחק ראוי, כמתחייב ממעמדו כשופט העשוי ביום מן הימים, אם ייכשל הקשר, להכריע בסכסוכים.

בפסקי דינו המשמעותיים השנה מצויה עמדו תו כי אין באכיפה סלקטיבית מטעם פקחי המ"דינה בכדי ליתר ולבטל החלטותיהם. זאת קבע בפרשת הום סנטר, שבה טענה הרשת להגנה מן הצדק בעטייה של מדיניות האכיפה הבררנית מטעם המדינה, הנגועה באפליה פסולה. בית הדין קבע כי למדינה לא היו שיקולים פסולים באכיפת החוק.

בפרשת שושנה כרם קבע, כי שכרה השונה של עובדת כנסת זו אינו בהכרח נגזרת של אפי' ליות נשים.

בשביבת המורים הכריע כי משמדובר בשביתה מעין פוליטית, ולא כלכלית טהורה, יש לתחמה בזמן סביר, וזאת על אף עמדת אחת ממורותיו, פרופ' רות בן ישראל, בעד הרחבת זכות השביתה אף לסוגי שביתות שבעבר סווגו כמעין פוליטיות או מעין כלכליות.

בשופט אדלר מתקיים מתח פנימי, הניכר בפ"סיקותיו, בין שמרנות מבנית ובין ליברליזם אישי. לצד פסק הדין המפורסם ביותר שלו, בעניין צ'ק פוינט נגד רדגארד בנושא חופש העיסוק ופסילת תניות אי-תחרות בסקטור הפרטי שאינו מאורגן, הרי שבמשפט העבודה הקיבוצי השופט אדלר שמרן הרבה יותר ומבקש לאכוף ולהסדיר יחסים מבניים אלו.

בשנים הבאות, שבהן המתח בין המשפט הפרטי למשפט הקיבוצי עלול להתגבר, עשוי השופט אדלר למצוא את עצמו בנקודות הכרעה מעניינות.

כיום, רוב שופטי בית הדין הארצי לעבודה (השופט יגאל פליטמן, השופט עמירם רבינוביץ, השופטת ורדה וירט-ליבנה והשופטת לאה גלי-קסמן) קודמו לבית הדין הארצי מבית הדין בתל אביב. ביוני 1983 מונה לשופט ראשי של בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב, וביוני 1986 מונה לבית הדין הארצי.

לאחר ששימש סגנו של הנשיא מנחם גולדברג, איתו היה חלוק מקצועית ואישית במכלול עניינים, מונה בספטמבר 1997 לתפקיד נשיא בית הדין הארצי לעבודה, וכסגניו שימשו השופטים אליאסוף וברק-אוסוסקין.

בימים אלה, בשל המחלוקת בין שר המשפטים, פרופ' דניאל פרידמן, ובין נשיאת בית המשפט העליון, השופטת דורית ביניש, בנוגע לזהות הירוש נוכח שיטת הסניורטי, פועל בית הדין הארצי לעבודה בלא סגן.

...

השופט אדלר מציג תפישה מסודרת ושיטתית של דיני העבודה, ומחוק את יחסי העבודה הקיבוציים. מכאן עמדו שלא לאשר בדיני העבודה תובענות ייצוגיות, על מנת שלא לפגוע במעמד הארגונים ובסעד האפשרי של אכיפת הסכמים קיבוציים. בנסותו לחזק את יחסי העבודה, ולא רק את דיני העבודה, יוצא אדלר עם שופטיו לסירורים במקומות עבודה ולפגישות עם ועדים ומעסיקים.

עמדו בפני ועדת זמיר לבחינת מעמדם של בתי הדין לעבודה, הותירה את נציגי הציבור כשניים מחמישה שופטי המותב. אדלר משמש כנשיא האגודה הישראלית למשפט העבודה ונהנה להשתתף בכינוסיה, על מנת לעודד את המפגשים וההידברות בין השופטים ובין עורכי הדין. הוא מצדיק את תפישתו בצורך בכינון יחסי עבודה תקינים, שימנעו הזדקקות לדין.

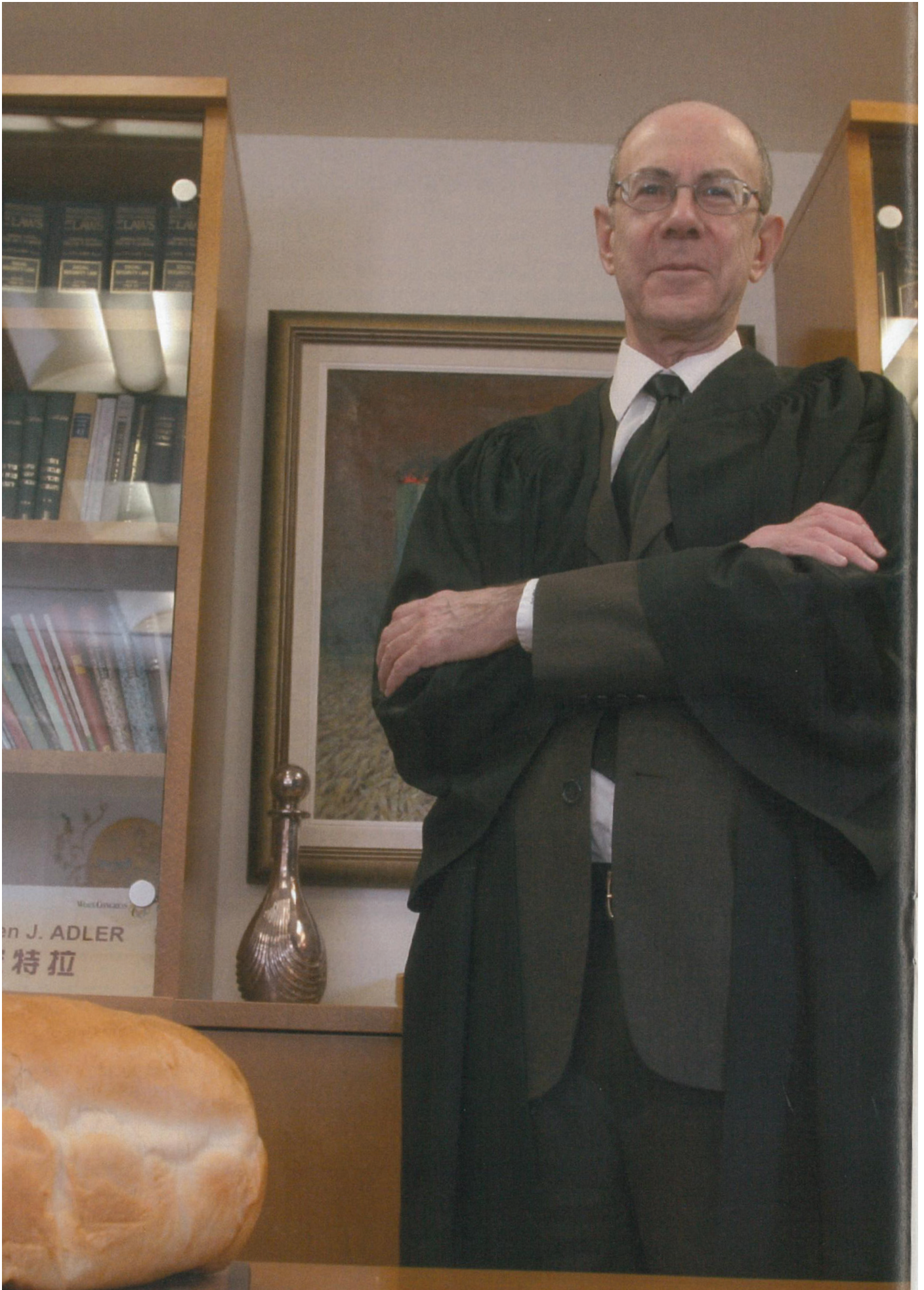
ראה שנשיא בית הדין הארצי לעבודה, השופט סטיב אדלר, היה נהנה מתואר מגשר השנה או המגשר הלאומי, יותר מאשר מתואר שופט השנה. בשביבת המורים עשה כל שביכולתו להימנע מהכרעה והוצאת צווי מניעה כנגד המורים, תוך תקווה להכריע בסכסוך כמי גשר, ואולם קיווה לעשות זאת רק ברגע הנכון, מבלי לאבד מסמכותו ומימקרת בית הדין. עם זאת, כעת, בשביבת מרצי האוניברסיטאות, הוא מנסה לתווך בין נשיאי האוניברסיטאות למרצים שאינם הצדדים לסכסוך.

בשל תפישתו של אדלר את דיני העבודה כייחסי אנושיים מתמשכים, בשל הרצון להימנע מהכרעות שיפוטיות נוקבות ומצדדים שימהרו לפנות לבג"צ, בשל החשש למעמד בית הדין אם ייתן צווי שלא ימומשו, ולמען הקלת העומס מהמערכת - נראה ששופט השנה נבחר בעיקר בשל המהפכה הגישורית שניסה להטמיע. מתוך מעמדו הבכיר בתקשורת ובתודעת הצדדים כמי גשר הלאומי, וכבר סמכא בנושא יחסי העבודה הקיבוציים, עולה המסר: עובדים ומעסיקים, דברו בעצמכם, אל תבואו כל פעם לאבא הגדול כדי שיפתור לכם את העניינים.

...

סטיב אדלר נולד ב-1941 בארצות הברית, ולמד יחסי עבודה באוניברסיטת קורנל בניו יורק ואחר כך באוניברסיטת קולומביה. בשנים 1965-1968 היה אחראי על יחסי העבודה מטעם הממשלה הפדרלית בארצות הברית. הוא עלה ארצה ב-1968, וכיום הוא גר ברובע היהודי ביירושלים העתיקה. לאחר התמחותו אצל היועץ המשפטי של משרד העבודה עבד כחמש שנים כעורך דין עצמאי, וב-1975 גייס אותו הנשיא הראשון של בית הדין הארצי לעבודה, השופט ברניב, לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב.

2007

פסק הדין של השנה

1 בג"צ מיגון שדרות

עיר מקלט

היומרה להתערב ולהכריע בשאלת מיגון שדרות ויישובי עוטף עזה היא ניסיון להחליף את הגורמים הרלבנטיים. מנקודת מבט משפטית זהו אכן פסק דין השנה, שלא לומר הגזמת השנה

ההיומרה להתערב ואף להכריע בשאלת המיגון, בין אם מיגון מלא או מרחבים ממוגנים, היא ניסיון להחליף את הגורמים הנבחרים והמקצועיים. זהו, מנקודת מבט משפטית, אכן פסק דין השנה, שלא לומר הגזמת השנה.

עו"ד אמנון אברמוביץ
פרשן בכיר בחדשות ערוץ 2
ונכתב טורים בעיתון "גלובס"

לדין נוסף. בג"צ לא קיבל את העתירה לדין נוסף, אך הסכים לפתיחת דיון בעניין לוחות הזמנים. ההתערבות בעניין מיגון שדרות, הקיבוצים והמושבים בעוטף עזה הינה השיא השנתי של התערבות בג"צ בנושא שאין לו בו יתרון כלשהו על פני אף גורם רלבנטי אחר. שיא שנתי, משום שהתערבות בג"צ, הנשנית וחוזרת, בעניין ההתנתקות, הייתה לא פחות חמורה. בדינינו, שר פטי העליון התבטאו התבטאויות פוליטיות צרורות ומובהקות, כמו שופט שאמר ש"ההתנתקות טובה מאוד לישראל" ולעומתו שופט שקבע, כי "ההתנתקות לא תאפשר לנו בעתיד להתיישב במקומות עליהם קיים קונצנזוס ציבורי". אם ניקח את שופטי העליון לסיור בשדרות, דומני שהם לא יידעו איך חוזרים הביתה. ואם הם חלילה היו נקלעים שם לחילופי ירי, דומני שרובם לא היו יודעים להבחין בין נפילה ובין יציאה. כך

תי הספר בעיר שדרות ויישובי עוטף עזה מוגנו בשנה החולפת בשיטת המרחב המוגן, שיטה עליה המליץ פיקוד העורף, עקב אילוצים כלכליים. מרחב אחד בבית הספר ממוגן בצורה מוחלטת ובעת אזהרה התלמידים אמורים להיגוע אליו בהתראה של 15 שניות. הורים משדרות עתרו לבג"צ נגד השיטה, הואיל ולטענתם, כ-15 שניות אי אפשר להגיע מכל כיתה למרחב המוגן האחד של בית הספר. בסוף חודש מאי קיבל בג"צ את העתירה והורה למדינה למגן את כל מרחבי בתי הספר בשדרות וביישובי עוטף עזה עד לתחילת שנת הלימודים תשס"ח. משמעות ההחלטה: מיגון 340 כיתות עד תחילת חודש ספטמבר. משרד הביטחון הודיע כי לוח זמנים זה אינו מתקבל על הדעת. משרד ראש הממשלה לא קיבל את ההחלטה, לא העביר תקציבים ליישומה, ועתר

2 בג"צ קו לעובד

חוק העבודה חל גם בשטחים

התערבות בפסיקת בית הדין הארצי לעבודה יצרה את אחת מפסיקות השנה

המוחזקים - כביטוי של השופט ריבלין. בג"צ קבע, כי ביחס למשפט מובלעת זו יש להחיל את המשפט הבינלאומי הפרטי, ולא הפומבי. השופט ריבלין מנתח את ברירת הדין במקרה של דיני החוץ, תוך השוואה לברירת הדין בנוי קין, וקובע כי "חיוב רצוני בחוזה, אינו קשור בהכרח בטבורו למקום כריתתו או ביצועו של החוזה, ולפיכך לדיני המקום. מכאן נובעת התפישה, כי ראוי שבבחינת הדין שיחול על החוזה תיבחנו כלל הזיקות שאופפות אותו". ריבלין אף אימץ דוקטורינות איוון שפותחו בדיני עבודה, אשר מכירות בקיומו של חוסר השוויון בין עובד למעסיקו. השופט ג'ובראן ציין את חובת השוויון הכללית והתבסס על הצהרת פילדלפיה לעניין "הצורך בשמירה על כבוד האדם, לרבות שוויון הסיכוי בעבודה כאמצעים ראשונים במעלה ליצירת עולם עבודה תקין".

עו"ד עמית גורביץ

ידי מעסיקים ישראלים במפעליהם בשטחים. בעוד בית הדין הארצי קבע כי מטעמי המשפט הבינלאומי יחול הדין הירדני, וכל אחד מהתיקים יוחזר לבית הדין האזורי לעבודה שיבחן את הדין המקומי תוך תיקונו מטעמי "תקנת הציבור", ביטל בג"צ קביעה זו וקבע כי דיני העבודה הישראליים יחולו אף בשטחים. פסק הדין, מאת השופט ריבלין ובהסכמת השופטים ביניש, פרוקצ'יה, לוי, גרוניס, נאור, ארבל, ג'ובראן וחיות, קובע כי תחולת הדין תיבחן על פי מבחני המשפט הפרטי - לא הבינלאומי - ועל פי מבחן "מרב הזיקות" תוך שימת לב לקוגנתיות של דיני העבודה. בהחילו את הדין הישראלי קבע בג"צ כי בית הדין הארצי טעה הן מבחינת הצדק והן בעשותו טעות משפטית. בבטלו את פסיקת בית הדין הארצי קבע בג"צ, כי בשטחים מתקיים "משפט המובלעת", המורחל על התושבים הישראליים באזור "השטחים

פסק הדין 5666/03, עמותת קו לעובד, סלי מן פאיז ועימאד מחמוד טהאר נ' בית הדין הארצי לעבודה, שניתן פה אחד באוקטובר 2007 על ידי תשעה שופטי בג"צ, משמעותי הן ביחס לתוכנו והן בנוגע למערכת היחסים שבין בתי הדין לעבודה ובג"צ. מאז שנוקבעו ב-1984 על ידי הנשיא שמגור בפסק הדין חטיב עקרונות ההתערבות של בג"צ בפסיקות בית הדין לעבודה (רק במקרה של טעות מהותית או מטעמי עשיית צדק), הרבה בג"צ להערב בפסיקות בית הדין הארצי לעבודה, פעמים רבות דווקא לטובת העובד. פסיקת בג"צ המייטיבה עם מעמדם של העובדים מותירה שאלות באשר לפסיקות בתי הדין לעבודה ומייתרת את טיעוני המעסיקים הסבורים שבית הדין לעבודה הינו מעוים של העובדים. בג"צ קו לעובד דן בתחולת דיני העבודה הישראליים ביחס לעובדים פלסטינים המועסקים על

בבנק לאומי כשבינה כשר האוצר בממשלת שרון | עוד בטרם נשמעו מסקנות דו"ח וינוגרד, דן חלוץ, רמטכ"ל מלחמת לבנון השנייה, מחליט להסיר את הבנפיים ומודיע על התפטרותו. **25.1 גבי אשנזי** מתמנה לתפקיד הרמטכ"ל | ארבעה חודשים לאחר אותה פגישה מזורה בין הנשיא **משה קצב** למני מזוז, מודיע מזוז כי בידו טווח כתב אישום נגד הנשיא. סעיפי האישום: אונס, מעשים מגונים, הטרדת עד, שיבוש הליכי חקירה. קצב מחליט שלא להתפטר ומבקש מהכנסת **נצרות זמנית. 31.1 חיים רמון** מורשע במעשה מגונה. שלושת השופטים קובעים פה אחד כי רמון נישק את החיילת המתלוננת בניגוד לרצונה ומגדיירים את קו ההגנה בניפולטיבי. **פרוץ 7.2** הפתעה. **פרופ' דניאל פרידמן** מתמנה לשר המשפטים. **18.2** בעקבות מסקנות ועדת זיילר, מפכ"ל המשטרה, רב ניצב

